

КЛІМАТОУТВОРЮЮЧІ ТА АНТРОПОГЕННІ ЧИННИКИ У ФОРМУВАННІ ТА ФУНКЦІОНУВАННІ ПРИМІСЬКИХ ЗОН

Приміські зони формуються під впливом двох протилежно направлених, але тісно взаємопов'язаних між собою чинників: антропогенних (люди, техніка, діяльність людей) й кліматоутворюючих (кліматичні, біотичні зміни).

Антропогенний вплив призводить до насичення приміських ландшафтів заселеними територіями. В результаті цього у приміських зонах постійно, а за останні десятиріччя дуже помітно збільшуються площі найближчих до міста населених пунктів – приміських містечок, сіл, а також дорожніх ландшафтів. Змінюється структура приміських зон – зростають площі багатоповерхових міських природних комплексів.

Характерною ознакою приміських зон стали дачні поселення та колективні сади. У найближчих (3-5 км) до міст дачних поселеннях будинки використовують як постійне житло. Такі ділянки поступово перетворюються у специфічні приміські селитебні ландшафти, які помітно відрізняються як від сільських, так і міських. На мою думку такі селитебні ландшафти можуть стати однією з ознак зовнішньої межі внутрішньої приміської зони. На сьогодні вони вже потребують екологічних досліджень. Здебільшого їх створюють або на так званих „непридатних землях”, або в місцях із своєрідними, часто заповідними, ландшафтами. Ці „непридатні землі” (круті схили долин річок, чагарникові зарослі, еродовані землі тощо) у більшості випадків є останніми куточками живої природи у межах внутрішніх приміських зон.

Також на особливу увагу у структурі приміських зон заслуговують дорожні комплекси (придорожні кафе, кемпінги, СТО, ремонтні майстерні, АЗС), які впливають на формування екологічної ситуації в приміських зонах. На жаль, їх неконтрольоване будівництво і функціонування автозаправних станцій (АЗС) є екологічно-небезпечною проблемою, яка потребує великого контролю.

У зв'язку із значним подорожчанням сфери послуг у приморських курортних зонах – зростає рекреаційне навантаження, а відповідно й формування рекреаційних природних комплексів у приміських зонах. Розпочалось активне рекреаційне освоєння порівняно віддалених (30-50 км) від міст лісових масивів, водосховищ, ставків, окремих ділянок річок тощо. В приміських зонах кліматоутворюючі чинники значно трансформовані і знаходяться під постійним впливом антропогенних. Сонячна радіація, вітровий режим і кількість опадів у приміських зонах зазнають помітних змін; ґрунтово-рослинний покрив антропогенізований повністю. З наближенням до міста природних місцевих комплексів стає менше або вони зникають повністю. Але і їх залишки знаходяться під постійним контролем людини і поступово трансформуються в антропогенні.